

ခေတ်သစ်ကမ္ဘာကြီးဆီသို့ ဂျွန်ကယ်လ်ဗင်၏ ဝိညာဉ်ရေးဆိုင်ရာ လွှမ်းမိုးမှုနှင့် အမွေအနှစ်များ

The Spiritual Influence and Legacy of John Calvin to the modern World

နိဒါန်း

ဘာသာရေး သို့မဟုတ် အသင်းတော်ပိုင်းဆိုင်ရာ နားလည်ခံယူမှုအပေါ် ယနေ့ကမ္ဘာမှာ အခွန်ရှည် တည်တံ့၍ မှတ်သားထိုက်သော အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေသော အမျိုးသား အချို့ ရှိပါသည်။ ယခုနှစ်သည် ဂျွန်ကယ်လ်ဗင်၏ ၅၀၇ နှစ်မြောက် မွေးနေ့ဖြစ်သည်။ ၁၆ ရာစုတွင် ထင်ရှား ကျော်ကြားခဲ့သော ပြင်သစ်ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးသမား ဂျွန်ကယ်လ်ဗင်သည် လူ့သား ဇွင်းဂလီ၊ တင်းဒေးလ် နှင့် နောက် တို့အပြင် ၁၆ ရာစု၏ အကြီးမြတ်ဆုံးသော တွေးခေါ်ပညာ ရှင်ကြီးများနှင့် ဝိညာဉ်ရေးဆိုင်ရာ အဓိကလှုံ့ဆော်သူများထဲမှ တစ်ဦးအပါအဝင် ဖြစ်သည်။ သူ၏ ရေးသားချက် များနှင့် သွန်သင်ချက်များကို ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းရှိ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး ရီဖော်မ အသိုင်းအဝိုင်းတွင် ကျယ်ကျယ် ပြန့်ပြန့် သင်ကြားပို့ချလျက် ပျံ့နှံ့စေခဲ့သည်။ ကယ်လ်ဗင်သည် ၁၅၀၉ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ပြင်သစ်နိုင်ငံ နွိုင်ယွန်မြို့တွင် မွေးဖွားခဲ့သည်။ သူ၏ဖခင် ဂျီရားဒ်ကယ်လ်ဗင်သည် နိုင်ယွန်မြို့၏ အသင်းတော်ဆိုင်ရာ ဌာနများကို ချုပ်ကိုင်ထားသော အသင်းတော် ခေါင်းဆောင် တစ်ဦးဖြစ်သည်။ ကယ်လ်ဗင်၏ မိခင်မှာ နွိုင်ယွန်မြို့သူ၊ ကမ်ဘရိုင်မြို့ရှိ တည်းခိုခန်းပိုင်ရှင်သမီး ဂျင်းလီဖရန့် ဖြစ်သည်။ ဂျီရားဒ်ကယ်လ်ဗင်သည် ဆင်ခြင်တုံတရားနှင့် ဉာဏ်ပညာကြီးမားသူအဖြစ် အထင်ကြီးလေးစားမှုခံရပြီး၊ သူ့ဇနီးမှာမူ ဘုရားတရားနှင့် ဆွဲဆောင် မှုရှိသော အမျိုးသမီး ဖြစ်သည်။ သူမသည် သားယောကျ်ား ငါးဦး ကို မွေးဖွားပေးခဲ့ရာ၊ ဂျွန်က ဒုတိယမြောက်သား ဖြစ်သည်။ ဂျွန်ကယ်လ်ဗင်သည် အသက် ၅၅ နှစ်အထိ အသက်ရှင်နေထိုင်ခဲ့ပြီး မေလ ၂၇ ရက်၊ ၁၅၆၄ ခုနှစ်တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် သူ၏ အသက်ရှင်မှု၊ သင်ကြားချက်များနှင့် ယနေ့ အသင်းတော် အပေါ် သူ၏ သက်ရောက်မှုကို သုံးသပ်ကြပါမည်။

ဂျွန်ကယ်လ်ဗင်၏ ဖွံ့ဖြိုးလာသောနှစ်များ

ဂျွန်ကယ်လ်ဗင်၏ဖခင်က သူ့ကို အသင်းတော်ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းတွင် ပါဝင်စေလိုပြီး ဟန်ဂဲစ်ဒီမွန်မော် ၏ မြင့်မြတ်သောမိသားစုတွင် သူ၏ပညာရေးအတွက် အခကြေးငွေပေးခဲ့သည်။ ၁၅၂၁ ခုနှစ် မေလတွင်

နှိုင်းယှဉ်ခြင်း၏ ဘုရားကျောင်းတွင် ဓမ္မဆရာအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရသည်။ ၁၅၂ ခုနှစ် သြဂုတ်လတွင် ဟန်ဂဲစ် ကျောင်းသားလူငယ်များကို ပဲရစ်မြို့သို့ ပို့ဆောင်ခဲ့ရာ၊ ကယ်လ်ဗင်သည် သူတို့နှင့် အတူ လိုက်ပါသွားခဲ့သည်။ သူ့ဦးလေးနှင့်အတူနေထိုင်လျက် ဒီလာမားချ်ကောလိပ် တွင် ပြင်ပကျောင်း သား အဖြစ် ကျောင်းတက်ခဲ့သည်။ ဒီလာမားချ် ကောလိပ် မှ ဒီမိုကရေစီတိုင်းဂူကောလိပ် သို့ ပြောင်းရွှေ့ ခဲ့သည်။ ထိုကောလိပ်မှာ သူ့ကို သင်ကြားပေးခဲ့သော ဗဟုသုတရှိသူ စပိန်လူမျိုး ဆရာတစ်ပါး ရှိသည့်နေရာနှင့်၊ အပြန်အလှန် ဆွေးနွေးသုံးသပ်ခြင်းဆိုင်ရာ ပညာရပ်များနှင့် ဒဿနိကဗေဒဆိုင်ရာ သာသာရပ်များကို ကောင်းစွာ လေ့ကျင့်သင်ယူမှုများအတွက် ကယ်လ်ဗင် အနေဖြင့် ထိုဆရာ အပေါ်၌ ကျေးဇူးဆပ်ရန် အကြွေးတင်လျက်ရှိသော နေရာပင် ဖြစ်သည်။ ဂျွန်ကယ်လ်ဗင် သည် သဒ္ဒါဆိုင်ရာ လေ့လာမှုများတွင် ကျွမ်းကျင်ပြီး ဒဿနိကဗေဒနှင့် အချေအတင်ဆွေးနွေးမှုများတွင် ထက်မြက်မှုရှိခဲ့သည်။ ဘီသိပ် မင်္ဂလာ မခံရသေးသော်လည်း၊ လူငယ်အရွယ် ကယ်လ်ဗင်သည် လူအများအား တရားဒေသနာ များစွာကို ဟောပြောခဲ့ပြီး ကောင်းစွာလက်ခံခြင်း ခံရကာ ရာစုနှစ်၏ အရေးပါသော တရားဟော ဆရာ တစ်ဦး မှုချဖြစ်လာရန် ဘုရားသခင်က ရည်ရွယ်သည်။ ကယ်လ်ဗင်သည် ၁၅၂၈ ခုနှစ် မတ်လတွင် ပါရီမြို့မှ အော်လီယန်သို့ ပြောင်းရွှေ့ခဲ့ကာ၊ သူ့ခေတ်အခါက အကျော်ကြားဆုံးရှေ့နေ ပီယေးတေးဆန် ဒီလထိုင်း ထံတွင် ဥပဒေပညာကို လေ့လာရန်အတွက် သူ၏ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း လုပ်ငန်းကို ပြောင်းလိုက်သည်။ ကယ်လ်ဗင် သည် ဥပဒေလေ့လာခြင်း၌ ကောင်းစွာတိုးတက်ခဲ့ပြီး သူ၏ ဥပဒေကျောင်းတွင် ပုံမှန်သင်ကြားရေး ဝန်ထမ်းတစ်ဦး အဖြစ်လည်း ခန့်အပ်ခံခဲ့ရသည်။

ဖရန်စစ်(၁) မှ ပြင်သစ်နိုင်ငံသို့ ဖိတ်ကြား၍ ဥပဒေပါမောက္ခအဖြစ် အခြေချနေထိုင်ခဲ့သူ အလွန် ထက်မြက်သော အီတလီလူမျိုး အန်ဒရီယား အဲလ်စီယာတီ (၁၄၉၂ - ၁၅၅၀) ထံတွင် ပညာကို ဆက်လက် ဆည်းပူးနိုင်ရန်အတွက် ကယ်လ်ဗင်သည် ၁၅၂၉ ခုနှစ် ဆောင်းဦးပေါက်တွင် အော်လီ ယန်မှတစ်ဆင့် ဘောဂ်စ် သို့ သွားရောက်ရန် ဘုရားသခင်၏ ဦးဆောင်လမ်းပြခြင်းခံခဲ့ရသည်။ ထိုနေရာ၌ ကယ်လ်ဗင်ကို သူ့သူငယ်ချင်း ဝိုးလ်မာ က ဂရိဘာသာစကား သင်ပေးခဲ့ပြီး မူရင်းဘာသာ စကားဖြင့် ဓမ္မသစ်ကျမ်းကို လေ့လာရန် မိတ်ဆက်ပေးခဲ့သည်။ ဝိုးလ်မာ၏ ပြောဆိုမှုများက မာတင်လူသာ၏ ရေးသားချက်များမှ တစ်ဆင့် ပြင်သစ် တစ်ခွင်တွင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် စတင်ပျံ့ နှံ့လာခဲ့သည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးဆိုင်ရာ အယူဝါဒများအပေါ် သူ၏နားလည်သဘောပေါက်မှုကို လွှမ်းမိုးခဲ့သည်။

ဂျွန်ကယ်လ်ဗင်နှင့် ဘုရားသခင်၏ ဘုန်းတော်

ဘုရားသခင်၏ ကြားဝင်ဟန့်တားပေးမှုကြောင့် ကယ်လ်ဗင်သည် ယဇ်ပရောဟိတ် ဘုန်းတော်ကြီး တစ်ပါး ဖြစ်လာခဲ့ပါ။ သူသည် နှိုင်းယွန်းမြို့ရှိ ကာသီဒြယ် ဘုရားရှိခိုးကျောင်း အစည်းအဝေး အခန်းကဏ္ဍများတွင် မျက်နှာသာ မရခဲ့တော့ပေ။ ဘုရားသခင်သည် သမ္မာကျမ်းစာကို ပြင်သစ် ဘာသာသို့ ပထမဆုံး ဘာသာပြန်ပေးခဲ့သူ ပီယေးရော်ဘတ်အိုလီဗက်တန် ဆိုသူ အားဖြင့် ကယ်လ်ဗင်၏ ကျမ်းစာလေ့လာမှုအပေါ် ဩဇာလွှမ်းမိုးသွားစေရန် လှုံ့ဆော်ခဲ့ပြီး၊ နောက်ဆုံးတွင် ရောမကက်သလစ် အယူဝါဒနှင့် မှားယွင်းသော ဝတ်ပြုပုံစံများမှ ယုံကြည်ချက် ကွဲလွဲသွားစေရန် ပြောင်းလဲခဲ့သည်။ ၁၅၃၂ ခုနှစ်တွင် သူသည် နှုတ်ကပတ်တော်ကို စေ့စေ့ လေ့လာခဲ့သဖြင့် သန့်ရှင်းသော ဝိညာဉ်တော် အားဖြင့် သံသယကင်းစွာ အသစ်ပြန်လည်မွေးဖွားခြင်းခံရကာ၊ ကျေးဇူးတော်တရား အားဖြင့် ဉာဏ်အလင်း ရရှိခဲ့သည်။ ၁၅၃၃ ခုနှစ်တွင် သူသည် တက္ကသိုလ်၏ ပါမောက္ခချုပ် နီကောလားစ်ဇူးပဲ အတွက် လိပ်စာတစ်ခု ရေးခဲ့ပြီး ထိုအကြောင်းကြောင့် ပါရီမြို့မှ ထွက်ပြေးခဲ့ရသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ဘုရားသခင်၏ ဘုန်းတော်နှင့် အချုပ်အခြာအာဏာ အားဖြင့် ဆွဲခေါ် ခံခဲ့ရသည်။ ဂျွန်ပိုက်ပါ က ဤနေရာတွင် သင့်လျော်စွာ မှတ်ချက်ပေးထားသည် (David Hall,

The Legacy of John Calvin, 94-95):

“ဘုရားသခင်၏ဘုန်းတော်ကို ထင်ရှားပြသရန် စိတ်အားထက်သန်ခြင်း” ဆိုသည့်အချက်က ဂျွန်ကယ်လ်ဗင်၏ ဘဝနှင့် လုပ်ဆောင်မှု အားလုံးအတွက် အံ့ကိုက်ဖြစ်သော ခေါင်းစည်း စာတမ်းတစ်ခု ဖြစ်မည်ဟု ကျွန်တော်ထင်ပါသည်။ ဂျွန်ကယ်လ်ဗင်၏ အသက်တာနှင့် တရား ဟောခြင်းတွင် ပဓာနအကျဆုံး အဓိပ္ပာယ်မှာ သူသည် ဘုရားသခင်၏ ပကတိအမှန် တရားနှင့် ဘုန်းအာနုဘော်အတွက် ပြင်းပြသောစိတ်ကို ပြန်လည်ရရှိပြီး အကောင်အထည် ဖော်ခြင်းပင် ဖြစ်တယ်။ ကျွန်ုပ်မြင်စေချင်သော အရာမှာ ဤအရာပင်။ ဘင်ဂျမင်ဝါးဖီးလ် က ကယ်လ်ဗင် အကြောင်း ပြောခဲ့သည်မှာ၊ “သူ့ထက် ဘုရားသခင်ကို နက်နဲသိမ်မွေ့တဲ့ ခံစားမှုမျိုးရှိတဲ့သူ မရှိခဲ့ဖူးဘူး” ဟူ၍ဖြစ်သည်။ ကယ်လ်ဗင်၏ အသက်တာနှင့် ဓမ္မပညာ အတွက် သော့ချက်ရှိသည်... ဂျွန်ကယ်လ်ဗင်၏ အသက်တာနှင့် ရီဖောင်းခံယူချက် ထုံးတမ်း အစဉ်အလာကို ပေါင်းစည်းညီညွတ်မှု ပေးသော ဘုရားသခင်၏ ဘုန်းတော်အပေါ်၌ မယိမ်းမ ယိုင် အာရုံစိုက် ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဗောဓ် က ဆိုသည်၊ “ရီဖောင်း ယုံကြည်ချက်၏ အကြွင်းမဲ့ လက်ခံထားသော ဆောင်ပုဒ်မှာ - အပြစ်သားအပေါ်၌ ကျေးဇူးတော်၏ လုပ်ဆောင်ချက်မှာ ဘုရားသခင်၏ ဘုန်းတော်အတွက် မှန်တစ်ချပ် ပမာဖြစ်သည်။” ဘုရားသခင်၏ ဘုန်းတော် ကို ရုပ်လုံးပေါ် နေစေခြင်းသည် ဂျွန်ကယ်လ်ဗင်၏ ဘဝနှင့် အမှုတော်၏ အဓိပ္ပာယ် ဖြစ်သည်။

ကယ်လ်ဗင်အတွက် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအတွက် လိုအပ်ချက်မှာ အခြေခံအားဖြင့် ဤအရာ ဖြစ်သည်။ ရောမသည် "ခရစ်တော်၏ ဘုန်းတော်ကို များစွာသော နည်းလမ်းအားဖြင့် ဖျက်ဆီးခဲ့ပြီး- ၎င်းတို့မှာ - ယေရှုခရစ်သည် ဘုရားသခင်နှင့် လူသားတို့၏ ကြားခံဖြန့်ဖြေ ပေးသူ ဖြစ်လျက်ပင် သူတော်စင်တို့အား ကြားခံတောင်းလျှောက်ပေးစေရန် ခေါ်ခြင်းအား ဖြင့် သော် လည်းကောင်း၊ ခရစ်တော် တစ်ပါးတည်းကိုသာ ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ရမည့် အခါတွင် မြတ်သော အပျိုကညာအား ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ခြင်း အားဖြင့် သော်လည်း ကောင်း၊ ခရစ် တော်၏ လက်ဝါးကပ်တိုင်၌ ယဇ်ပူဇော်ခြင်းသည် ပြီးပြည့်စုံပြီး လုံလောက်ပြီ ဖြစ်သော်လည်း၊ စဉ်ဆက်မပြတ် ယဇ်ပူဇော်ခြင်းကို ပွဲတော်မလာ၌ ပူဇော်ဆက်သ ခြင်းအား ဖြင့် သော်လည်း ကောင်း ဖျက်ဆီးခဲ့သည်။

ထို့ကြောင့် ကယ်လ်ဗင်၏ ကြိုးပမ်းမှုအားလုံး၏ ပေါင်းစည်းသော အရင်းမြစ်မှာ ခရစ်တော်၌ ဘုရားသခင်၏ ဘုန်းတော်ကို ထုတ်ဖော်ပြသရန် သူ၏ စိတ်အားထက်သန်မှု ဖြစ်သည်။ အသက် ၃၀ နှစ် အရွယ်တွင် သူ့ဘဝ၏ နောက်ဆုံးအချိန်တွင် ဘုရားသခင်အား ဖြေရှင်းချက် ပေးသည့် စိတ်ကူးယဉ် မြင်ကွင်းတစ်ခုအဖြစ် ပုံဖော်ကာ ဤသို့ဆိုသည်- "(အိုအဖဘုရား) ကျွန်ုပ် အဓိက ရည်မှန်းထားသောအရာနှင့် လုံ့လဝီရိယရှိသမျှဖြင့် ကြိုးစားအလုပ်လုပ် ခဲ့သောအရာမှာ ကိုယ်တော်၏ ကောင်းမြတ်မှုနှင့် တရားမျှတခြင်း၏ ဘုန်းအသရေ ထင်ရှား စေဖို့၊ ခရစ်တော်၏ သီလနှင့် ကောင်းချီးမင်္ဂလာများကို အပြည့်အဝ ပေါ်လွင်အောင်ပြသဖို့ ဖြစ်သည်။" နှစ်ဆယ့်လေးနှစ် အကြာတွင် သူ၏ စိတ်အားထက်သန်မှုနှင့် ရည်ရွယ်ချက်များ သည် မပြောင်းလဲဘဲ ကောင်းကင်ဘုံရှိ ခရစ်တော်၌ အမှန်တကယ် မိမိအသက်အပ်နှံခြင်း မတိုင်မီ တစ်လအလိုတွင် (အသက် ၅၄ နှစ်တွင် ကွယ်လွန်) သူ၏ နောက်ဆုံး ဆန္ဒနှင့် သေတမ်းစာတွင် "ကျွန်ုပ်သည် မည်သူ့ကိုမျှ မုန်းတီးခြင်းအတွက် ဘာမျှ မရေးထားခဲ့ပါ။ သို့သော်လည်း၊ ကျွန်ုပ်သည် ဘုရားသခင်၏ ဘုန်းတော်အတွက် တန်ဖိုးထား မှတ်ယူရမည့် အရာကို အမြဲတမ်း သစ္စာရှိစွာ တင်ပြခဲ့သည်" ဟုဆိုသည်။

ကယ်လ်ဗင် ၏ ဆုတောင်းခြင်းအကြောင်း

ကယ်လ်ဗင်သည် ဘုရားသခင်ကို ကြောက်ရွံ့သောသူ၊ သင်ယူလေ့လာမှု များစွာအတွက် ဇွဲမလျှော့ သောသူ၊ စိတ်အားထက်တန်သော ကြားဝင်ဆုတောင်းမှုများ ပြုလုပ်ပေးသူ ဖြစ်သည်။ ၁၅၃၆

ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေခဲ့သော သူ၏ကိုယ်ပိုင် ဩဝါဒ (Institutes) စာအုပ်ထဲတွင် အပိုဒ် ၂၈ ၌ ရေးသားထား သည်မှာ- (John Calvin on Prayer by Chapel Library, 2008):

သို့သော် ဆုတောင်းခြင်းတွင် သစ္စာကတိပြုခြင်းများနှင့် တောင်းလျှောက်ခြင်းများကို သင့်လျော်စွာ ပိုင်းခြားထားသော်လည်း၊ အသနားခံခြင်းနှင့် ကျေးဇူးတော်ချီးမွမ်းခြင်းမှာမူကား ၎င်း နှစ်ခု အကြားရှိ ဆက်စပ်နေမှုသည် အလွန်တူညီမှုရှိသောကြောင့် နှစ်ခုလုံးကို အမည်တစ်ခုတည်းဖြင့် နားလည်နိုင်သည်။ ရှင်ပေါလု၏ တစ်ခုချင်းရေတွက်သည့် နည်းများသည် (၁ တိ ၂:၁) ၎င်းပိုင်းခြားထားသည့်အပိုင်းမှ ပထမအဖွဲ့တွင် ထည့်သွင်းရသည်။ ဆုတောင်းခြင်းနှင့် အသနားခံခြင်းအားဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ လိုချင်တောင့်တမှုများကို ဘုရားသခင်ရှေ့တော်၌ သွန်းလောင်းကာ၊ ကျွန်ုပ်တို့၏ အခွင့်သာမှုကို ထောက်ပံ့ပေးသော အကျိုးအမြတ်အဖြစ် သူ၏ နာမကို ထုတ်ဖော်၍ ဘုန်းတော်ကိုချီးမြှောက်လိုသော ထိုအရာများကိုလည်း တောင်းလျှောက် ကြသည်။ ကျေးဇူးတော်ချီးမွမ်းခြင်းအားဖြင့်၊ ကျွန်ုပ်တို့၏ ကံကြမ္မာထဲ ဝင်ရောက်လာသော ကောင်းကြီးမင်္ဂလာ အားလုံးကို ကိုယ်တော်၏ ရက်ရောသော သဒ္ဒါစိတ်အဖြစ် မှတ်ယူပြီး ကျွန်ုပ်တို့အပေါ် သူ၏ သနားကြင်နာခြင်းကို ထိုက်ထိုက်တန်တန် ချီးမွမ်းဂုဏ်ပြုကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဒါဝဒ်ကလည်း ထိုနှစ်ခုလုံးကို ဝါကျတစ်ကြောင်းထဲတွင် ထည့်သွင်းသုံးနှုံးထား သည်- "အမှုရောက်သည်ကာလ၌ ငါ့ကိုပတ္တနာပြုလော့။ ငါသည် ကယ်လွတ်မည်။ သင်သည် လည်း ငါ့ကိုချီးမွမ်းလိမ့်မည်ဟု မိန့်တော်မူ၏။"(ဆာလံ ၅၀:၁၅)။ သမ္မာကျမ်းစာက အကြောင်း ပြချက် မရှိ၍ မဟုတ်ဘဲ နှစ်ခုစလုံးကို စဉ်ဆက်မပြတ် အသုံးပြုရန် ကျွန်ုပ်တို့ကို အမိန့်ပေး ထားသည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏ ဆင်းရဲချို့တဲ့မှုက အလွန်ကြီးမားလှကြောင်း ကျွန်ုပ်တို့ ဖော်ပြပြီး ဖြစ် သော်လည်း၊ အတွေ့အကြုံကိုယ်နှိုက်က ပိုမိုများပြားစေရန်၊ ပိုမိုကြီးမားစေရန် အဖက်ဖက်က ဖိအားပေးသည့် အခက်အခဲများကို ဖော်ပြနေသည်။ အကြောင်းမှာ ဘုရားသခင်ထံ သက်ပြင်း ချ ညည်းညူပြီး ရပ်တန့်ခြင်းမရှိပဲ ရိုကျိုးစွာ တောင်းလျှောက်ရန် လိုလောက်သော အကြောင်း ရင်းများ ရှိသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ အကြောင်းမူကား၊ သူတို့သည် ဆင်းရဲဒုက္ခမှ ကင်းလွတ် သင့်သည်ဆိုလျှင်ပင်၊ အမြင့်မြတ်ဆုံးသူကို နှိုးဆော်သင့်သည်- ပထမမှာ သူတို့၏ အပြစ်များ ဖြင့် နှိုးဆော်ခြင်း ခံရပြီး ဒုတိယမှာ များပြားလှသော သွေးဆောင်မှုဖြင့်-- ကိုးကွယ်ရာကို တောင့်တနေရန် ဖြစ်သည်။ ကျေးဇူးသိတတ်ရန် တွန်းအားပေးသကဲ့သို့ ကျွန်ုပ်တို့သည် နှေး ကွေး၍ အားအင်ချည့်နဲ့နေသော်လည်း ဘုရားသခင်သည် ကျွန်ုပ်တို့အား မျက်နှာသာပေး ရာတွင် ဘယ်သောအခါမျှ ရပ်ဆိုင်းခြင်းမရှိသောကြောင့်၊ ချီးမွမ်းခြင်းယဇ်နှင့် ကျေးဇူးတော်

ချီးမွမ်းခြင်းသည် အပြစ်လွန်ကျူးခြင်းမရှိဘဲ ဘယ်သောအခါမျှ ပြတ်တောက်မသွားနိုင်ပေ။ အတိုချုပ်အားဖြင့်၊ အလွန်ကြီးမား ကျယ်ပြန့်စွာ ပျံ့နှံ့နေခြင်းသည်၊ ကျွန်ုပ်တို့အပေါ် ကိုယ်တော်၏ ကြွယ်ဝလှသော သဒ္ဒါစိတ်ပင်ဖြစ်ပြီး အရပ်ရပ်၌ မြင်နေရသော အလွန်ထူးဆန်း အံ့ဩဖွယ်ရာ နမိတ်လက္ခဏာများဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ချီးမွမ်းခြင်းနှင့် ကျေးဇူးတော် ချီးမွမ်းခြင်းအတွက် ရုပ်ဝတ္ထု ပစ္စည်းများကို ကျွန်ုပ်တို့ ဘယ်သောအခါမှ မလိုအပ်တော့ပါ။

ပျက်ကယ်လ်ဗင် - ဂျီနီဗာမှ ဝိညာဉ်ခေါင်းဆောင်

၁၅၃၄ ခုနှစ်တွင် ကယ်လ်ဗင်သည် ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ၊ ဘာဆေးလ်မြို့သို့ ပြောင်းရွှေ့ခဲ့ပြီး၊ ထိုမြို့ကို ဆွစ်ဇာလန်၏ ဝိညာဉ်ရေးဆိုင်ရာ အေသင်မြို့ဖြစ်စေရန် ပူးပေါင်းကြံစည်ခဲ့သော ပညာရှင်များနှင့် ထက်မြက်သော ဓမ္မပညာရှင်တို့က ကြိုဆိုခဲ့ကြသည်။ ထိုနေရာမှာ ကယ်လ်ဗင်သည် ဟေဗြဲဘာသာကို လေ့လာပြီး သင်ကြားခြင်းကို ပေးခဲ့သည်။ ကယ်လ်ဗင်သည် အသက် ၂၈ နှစ်အရွယ်တွင် ဘုရားသခင်၏ မြင့်မြတ်သောလက်တော်ဖြင့် ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ၊ ဂျီနီဗာမြို့သို့ ထပ်မံပြောင်းရွှေ့ခဲ့ပြီး၊ နိုင်ငံတော် ကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန် ဂျီနီဗာတွင် ၂၅ နှစ်ကြာ (၁၅၃၈-၄၁ ခုနှစ်မှ ၃ နှစ်တာ ကာလတိုလေးမှ လွဲ၍ ဂျီနီဗာမှ ထွက်ခွာရန် ပြည်သူများ သည်းမခံနိုင်ခြင်း နှင့် စိတ်မရှည်ခြင်း တို့ကြောင့်) ဘုရားသခင်၏ မြင့်မြတ်သော လက်တော်အားဖြင့် သူ့ဘဝတစ်လျှောက်လုံး နေထိုင်သွားခဲ့သည်။ ၁၅၃၆ ခုနှစ် သည် ကယ်လ်ဗင် အတွက် အဆုံးအဖြတ် ပေးသော နှစ်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ကယ်လ်ဗင်သည် ဇူလိုင်လတွင် ဂျီနီဗာ သို့ လမ်းလွှဲခဲ့သည်။ တစ်ညတည်း နေရန် စီစဉ်ခဲ့သော်လည်း ဝီလ်လိမ်းဖာရဲလ်က ပရိုတက်စတင့် ဂျီနီဗာတွင် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်အဖြစ် နေခဲ့ရန် အတင်းဖျောင်းဖျံ့ခဲ့ပြီး မလိုက်နာပါက သူ၏လေ့လာ ထားသမျှ ဘုရားသခင် ဘေးသင့်စေလိမ့်မည် ဟုဆိုသောကြောင့် ၎င်းကို သူ တကယ်ကြောက် လန့်ခဲ့ ရသည်။

ထိုအချိန်မှစပြီး သူ၏ဩဇာလွှမ်းမိုးမှုက သူ၏ သြဝါဒများ (Institutes) ကိုရေးသားပြီး နောက်ပိုင်းတွင် တိုးပွားလာခဲ့သည်။ ပြီးနောက် ပြင်သစ်တွင် ရီဖောင်းခံယူချက်အယူဝါဒများကို လက်ခံကြသူ အများ အပြားတို့သည် သူ့ထံ၌ တိုင်ပင်ရန်နှင့်သွန်သင်မှုခံယူရန် ဦးလှည့်လာကြပြီး၊ ဆရာတစ်ဦး အနေဖြင့် သူ့စွမ်းအားတစ်ခုတည်းဖြင့် သာမဟုတ်ပဲ ဥရောပ၏ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်း ပုံသွင်းပေးသောနှစ်များ တွင် ဓမ္မပညာရှင်နှင့် စံပြုထိုက်သော ဓမ္မဆရာ တစ်ဦး အနေဖြင့်ပင် ဆွဲဆောင်ခြင်းခံရ လေသည်။ ၁၅၃၆ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ဂျီနီဗားဝန်ခံချက် Genevan Confession ကို ကယ်လ်ဗင်မှ တင်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း မြို့တော်ကောင်စီက လက်ခံပေးခဲ့သည်။

ပြီးနောက် ၁၅၃၇ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီမှာ Protestant Statement of Faith (ယုံကြည်ခြင်းအပေါ် ပရိုတက်စတင့်ထုတ်ပြန်ချက်) ကို မြို့တော် ကောင်စီသို့ တင်ပြခဲ့သော်လည်း သဘောထားကွဲလွဲမှု ရှိသည့်အတွက် ဖာရဲလ်နှင့် ကယ်လ်ဗင်တို့မှာ မြို့ကို ဘေးကင်းစွာ ထွက်ခွာခဲ့ရလေသည်။

အသင်းတော်ဌာနများ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး

(ဂိုဏ်းအုပ်အုပ်ချုပ်သောဝါဒ Episcopatism ကို ဆန့်ကျင်သကဲ့သို့) ဂျီနီဗာတွင် အသင်းလူကြီးများ နှင့် သင်းထောက်များကို ပြည်သူက (ဒီမိုကရေစီ၏အစောပိုင်းပုံစံ) ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်း ဖြင့် ယနေ့ခေတ်တွင် Presbyterianism ဟုခေါ်သော သမ္မာကျမ်းလာ အသင်းတော်ဖွဲ့စည်း အုပ်ချုပ် ပုံနှင့် မူဝါဒတို့အပေါ် သူ၏ လေးနက်သော မှန်ကန်သော နားလည်သဘောပေါက်မှု အတွက် ကယ်လ်ဗင် သည် မှတ်သားထိုက်ပေသည်။

ဒေါက်တာ ပီတာမာစ်တာ က the **Sword and Trowel**, 1998 စာအုပ်တွင် ဂျီနီဗာအကြောင်းနှင့် ကယ်လ်ဗင် ယူဆောင်လာသော အပြောင်းအလဲများကို ရေးသားခဲ့သည် (၁၉)။

ဂျီနီဗာအသင်းတော်၏ ဖွဲ့စည်းပုံဥပဒေအသစ်တွင် ရုံးအရာရှိ အတန်းအစားအသီးသီးကို ခွဲဝေ စီစဉ်ပေးထားသည်မှာ- တရားဟောဆရာများ၊ ဆရာဝန်များ၊ ဆရာများ၊ အသင်းလူကြီးများ နှင့် သင်းထောက်များ ဖြစ်သည်။ အပတ်တိုင်းတွင် တရားဟောဆရာများနှင့် အသင်းလူကြီး များသည် ဆုံးမပဲ့ပြင်ခြင်းကိစ္စများအပါအဝင် အသင်းတော်၏ အရေးကိစ္စများကို ကြီးကြပ် ကွပ်ကဲ ရန် တာဝန်ယူကြသည်။ ဆရာများက လူငယ်များကို သင်ကြား ပို့ချပေးကြပြီး ငယ်ရွယ် သော ကလေးများကို စာသင်ပေးကြသည်။ သင်းထောက်များသည် ငွေကြေးဆိုင်ရာ အလှူ များ၊ ဘုရားကျောင်း အဆောက်အဦများ၊ ပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်းနှင့် အသင်းတော်၏ ဆေးရုံ၊ လူနာဆောင်များနှင့် ပတ်သက်သော လုပ်ငန်းဆောင်တာများ အတွက် တာဝန်ရှိပါသည်။

အသင်းတော်နှင့် မြို့တော်ကောင်စီတို့၏ ရှုပ်ထွေးလှသော ဆက်ဆံရေးကြောင့် မလိုလားအပ်သော ပြဿနာများ ဖြစ်ပေါ်နေသော်ငြားလည်း၊ ပြီးနောက် မရေမတွက်နိုင်သော နိုင်ငံသားများကို အသင်းတော်အသင်းဝင်များအဖြစ် ဆက်ဆံခြင်းသည် အချည်းအနီးဖြစ် သော်ငြားလည်း၊ ဂျီနီဗာတွင် လက်ခံကျင့်သုံးသည့် အသင်းတော်အုပ်ချုပ်မှုစနစ်သည် ကြီးမားသော တိုးတက်မှုတစ်ရပ် ဖြစ်ခဲ့သည်။ ဓမ္မသစ်ကျမ်း၌ တွေ့ရှိရသော လေ့ကျင့်မှုများ၊

ရုံးအရာရှိ များနှင့် စံချိန်စံနှုန်းများ ထူထောင်ရန် အလေးထားကြိုးပမ်းမှုတစ်ရပ်ကို ပြုလုပ် ခဲ့သည်။

အတားအဆီးများ အလွန်များသည်။ ကယ်လ်ဗင်၏ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် တရားဟော ဆရာအ များစုမှာ ထူးထူးခြားခြား လုပ်နိုင်ပုံမပေါ် သို့မဟုတ် စိတ်အားထက်သန်ပုံမပေါ်ပါ။ ၁၅၄၃ ခုနှစ်တွင် ကပ်ဆိုး ကျရောက်သည့်အခါ၊ ကောင်စီသည် ဖျားနာနေသော ခရစ်ယာန်ဓမ္မဆရာ များကို ပြုစုစောင့်ရှောက် ရန် ကယ်လ်ဗင်နှင့် ပါစ္စတာဘလန်ချက် တို့မှလွဲ၍ မည်သည့် တရားဟောဆရာကိုမဆို မေတ္တာရပ်ခံ ရာတွင် ကြီးမားသော အခက်အခဲ ရှိခဲ့ပါသည်။

အသင်းတော်၏ စည်းကမ်း လုပ်ငန်းစဉ်များဖြင့် ဂျီနီဗာ၏အသက်တာကို ခရစ်ယာန်ဘာသာ သို့ ကူးပြောင်းရန် ကြိုးပမ်းမှုသည် ယေဘုယျအားဖြင့် မအောင်မြင်ခဲ့ပါ။ သို့သော် ကယ်လ်ဗင် နှင့် သူ့ကျောင်းသားများ၏ ဟောပြောခြင်းလုပ်ငန်းကို လူများစွာ၏ကောင်းချီး အတွက် ဘုရား သခင်က ကြီးမားစွာ အသုံးပြုခဲ့သည်။ နေ့စဉ်တရားဟောချက်များနှင့် အတန်းများသည် ဆာလောင် မွတ်သိပ်သော တရားနာသူများကို လူအုပ်ကြီးဖြင့် ခေါ်ဆောင်လာခဲ့သည်။ ကယ်လ်ဗင်နှင့် ဗီရက် တို့၏ တရားဒေသနာကို "လူပေါင်းများစွာ" တက်ရောက်ခဲ့ကြောင်း မြို့တော်ကောင်စီက မှတ်တမ်း တင်ခဲ့သည်။ သူတို့သွားခဲ့ခြင်းသည် တင်းမာလှသည့် သံမဏိ စည်းကမ်းချမှတ်ထားခြင်းကြောင့် မဟုတ်ဘဲ၊ ဆန္ဒအားဖြင့် သွားကြကုန်၏။

နှုတ်ကပတ်တော်များကို ဟောပြောခြင်းနှင့် သွန်သင်ခြင်းအပြင်၊ ကယ်လ်ဗင်မှာ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူ များကို ကူညီလိုသော စိတ်နှလုံးရှိသည်။ ဆင်းရဲငတ်မွတ်သူများကို စောင့်ရှောက်ပေးပြီး ဂျီနီဗာတွင် ကယ်ဆယ်ရေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ရန် သင်းထောက်များအား စည်းရုံးကာ လူများ၏ ရုပ်ပိုင်း ဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များကို သတိပြုခဲ့သည် (တမန် ၆:၁-၄)။ ဒေးဗစ်ဟောလ်စ် က ဤအရေးကြီး သောအချက်ကို ဤနေရာတွင် မှတ်ချက်ပြုခဲ့သည် -

ကျွန်ုပ်တို့၏ လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် လူမှုဖူလုံရေးလိုအပ်ချက် အဆင့်အတန်းများနှင့် လုံးဝမ တူပဲ လိုအပ်ချက်များစွာကို သင်းထောက်များက ဂရုစိုက်ကြသည်။ သူတို့က လိုအပ်သလို ကြား ဖြတ်ထောက်ပံ့ကြေးများနှင့် အလုပ်သင်-သင်တန်းများ ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ကြသည်။ တစ်ခါ တစ်ရံတွင် အလုပ်လုပ်နိုင်သောပုဂ္ဂိုလ်များ ရိုးသားစွာ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြု နိုင်စေရန် လိုအပ်သော ကိရိယာများ သို့မဟုတ် အထောက်အပံ့များကိုပင် ထောက်ပံ့ပေးခဲ့ သည်။ ကယ်လ်ဗင်၏ သင်းထောက်များက သက်သာချောင်ချိရေးလုပ်ငန်း၏ မျိုးဆက်

တစ်ခု အတွင်း တွင် တတ်နိုင်သမျှ အမြန်ဆုံး အလုပ်ပြန်လုပ်ကြရန် ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်ကို လက်ခံရရှိသူ များထံ ဆက်သွယ်ရန် လိုအပ်ကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့သည်။ သူတို့သည် စွန့်ပစ်ခံရသည့် ကိစ္စများ ကိုလည်း ဂရုစိုက်ကာ၊ တဖန် သားသမီးများကို ထောက်ပံ့ရန် ထားရစ်ခဲ့သော နောက်ဆုံး အဆင့်ရှိလူနာများကို ပံ့ပိုးပေးသည်။ ပြီးနောက် သားသမီးများ ကိုအမြဲ မှီခိုနေရသော မုဆိုးမ များနှင့် လိုအပ်ချက်အမျိုးမျိုးရှိသည့် မုဆိုးမများအတွက် ဆောင်ရွက်ပေးသောအလုပ်လည်း ပါဝင်ခဲ့သည်။

ပင်ကိုယ်အားဖြင့် ဤပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို ဒေါက်ထောက်ပေးသော သီဩလော် ဂျီဆိုင်ရာ တန်ဖိုးများရှိသည်။ ထို့အပြင် ဤသီဩလော်ဂျီဆိုင်ရာ ကွဲပြားခြားနားချက်များ သည် စိတ်ချရ သော လက်တွေ့ကျသော ကတိကဝတ်များကို ဖြစ်စေသည်။ ပုဂ္ဂလိကလူမှုရေးဘေးကင်းရေး-ကွန်ရက်သည် လိုအပ်ချက်များကို မည်သို့ဖြည့်ဆည်းပေး ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ပေးသည့် ဘုရား၏ခေါ်ခြင်း၊ လူသား၏မစွမ်းဆောင်နိုင်ခြင်း၊ အလုပ်၏ တန်ဖိုးနှင့် အသင်းတော်၏ အခန်းကဏ္ဍကို ကြည့်ပါ။ ခေတ်သစ်ခေါင်းဆောင်များသည် အတိတ်မှ သင်ယူနိုင်သော အရာများကို သိမြင်ရန် ပိုကောင်းပေမည်။ အချုပ်အားဖြင့်၊ ကယ်လ်ဗင်၏ ဩဇာကြီးသော လူမှုဖူလုံရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု၏ အခြေခံမူများအဖြစ် အောက်ပါတို့ကို ကျွန်ုပ်တို့ တွေ့ရှိ ရပါသည်-

- ၎င်းသည် အမှန်တကယ် ချို့တဲ့သူများအတွက်သာ ဖြစ်ပါသည်။
- ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ ကြိုတင်လိုအပ်ချက်များသည် အကူအညီကို တပြိုင်နက် လုပ်ဆောင်သည်။
- ပုဂ္ဂလိက သို့မဟုတ် ဘာသာရေး အလှူဒါနသည် အစိုးရက ချုပ်ကိုင်ထိန်းသိမ်းထား သောငွေ မဟုတ်ဘဲ အကူအညီအတွက် ယာဉ်ဖြစ်သည်။
- ဘိသိပ်ခံပြီးသော အရာရှိများက စီမံခန့်ခွဲပြီး တာဝန်ယူဆောင်ရွက်သည်။
- သီဩလော်ဂျီဆိုင်ရာ အခြေခံအချက်များသည် ပုံမှန်ဖြစ်သည်။
- အကျိုးဖြစ်ထွန်းသော အလုပ်ကျင့်ဝတ်ကို ရှာဖွေသည်။
- အကူအညီမှာ ယာယီဖြစ်သည်။

ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ပညာရေးကို အလေးထားခြင်း

ကယ်လ်ဗင်သည် လူကြီးရော လူငယ်အတွက်ပါ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ပညာရေး၏ အရေးပါမှုကို လေးလေးနက်နက် ယုံကြည်သွားသည်။ သူနှင့် သူ့အပေါင်းအပါများက ဂျီနီဗာတစ်ခုမှာ ကျောင်းများ ထူထောင်ပြီး ၎င်းတို့၏ သားသမီးများကို စေလွှတ်၍ ဤကျောင်းများတွင် ပညာသင်ကြားစေရန် မိဘများကို တွန်းအားပေးခဲ့သည်။ ၎င်းသည် နောက်ပိုင်းတွင် ဥရောပရှိ နိုင်ငံအများအပြားတွင် အမှတ် အသားတစ်ခု ဖြစ်လာမည်ဖြစ်သည်။ သူသည် ဘာသာရေးဆိုင်ရာ သင်တန်းများကို အလေးထား သောကြောင့်၊ ကလေးများသည် လောကီပညာများကိုသာ ခံယူနေရချိန်တွင် ခရစ်ယာန်အယူဝါဒနှင့် ကနဦးဘာသာတရားကိုင်းရှိုင်းမှု အမေးအဖြေ သင်တန်းများကို သင်ယူနိုင် စေရန် ရေးသားပြုစုခဲ့ သည်။ ၎င်းသည် နောင်အခါ ဥရောပရှိ ရီဖောင်းအသင်းတော် များအတွက် စံနမူနာဖြစ်ခဲ့သည်။ ဤအရာကို ယနေ့ ကျွန်ုပ်တို့၏ ပဋိညာဉ်အိမ်များတွင် ကျွန်ုပ်တို့၏ အလုပ်များကြားနှင့် တိကျသော အချိန်ဇယားများ ကြားမှာပင် အချိန်ပေး လက်တွေ့ကျင့်သုံး နိုင်ပါက၊ ဤအရာသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ မိသားစုများ၏ ဝိညာဉ်ကျန်းမာရေးနှင့် တက်ကြွမှုအားလုံး အတွက် အားကောင်းလာစေမည် ဖြစ်ပါ သည်။

အိမ်ထောင်ရေးနှင့် ဂျီနီဗာကောလိပ်

ဂျီနီဗာမှ နှင်ထုတ်ခံရပြီးနောက် စထရားစ်ဘာဂ်တွင် ခဏတာနေထိုင်စဉ် ဘုရားသခင်၏ မစမူ ကြောင့် ကယ်လ်ဗင်သည် ၁၅၄၀ ခုနှစ် ဩဂုတ်လတွင် အိုင်းဒလ်လက်ဒီဘားရ်နှင့် တွေ့ဆုံပြီး လက် ထပ်ခဲ့သည်။ သူမသည် လိဂျီမြို့ မှ ဂျင်းစတော့ဒါ ၏ မုဆိုးမဖြစ်ပြီး ကယ်လ်ဗင်အားဖြင့် Anabaptism မှ ကူးပြောင်းလာသူဖြစ်သည်။ သူမအပေါ်၌ ကယ်လ်ဗင် ရှာတွေ့ခဲ့သော ရင်ထဲက စကားလုံးမှာ- (သူမသည်) "သူ့ဘဝ၏ အကောင်းဆုံးဘဝလက်တွဲဖော်" နှင့် "သူ၏များမြှောင် လှသော အလုပ်ကြမ်း များကြားနှင့် မကြာခဏဖျားနာမှုများကြားတွင် သူ့အတွက် အဖိုးထိုက်လှ သော အကူအညီတစ်ခု" ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ သူတို့မှာ ကလေးရှိသည်ဆိုလျှင် ဖွားမြင်ပြီး မကြာခင် အချိန်တိုအတွင်း ဘုရားသခင် ပြန်ရုပ်သိမ်းလိုက်သော ကလေးတစ်ဦးသာရှိခဲ့ပါမည်။ သူ၏ ဇနီးသည်မှာ ၁၅၄၉ ခုနှစ်တွင် ကွယ်လွန် ခဲ့သည်။ သူမကိုဆုံးရှုံးရခြင်းအတွက် ဘယ်သောအခါမှ ဝမ်းနည်းခြင်းမျက်ရည်မကုန်ခမ်းပဲ ကြီးစွာ သော ဝမ်းနည်းခြင်း၌ ကျန်ရစ်ခဲ့သူ ခင်ပွန်းသည်အတွက် သေဆုံးခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။ သူတို့၏ တစ်ဦးတည်းသော ကလေး ဂျက်ဒီးစ် ကို ၂၈ ရက် ဇူလိုင်လ ၁၅၄၂ ခုနှစ်တွင် မွေးဖွားခဲ့ပြီး ရက် အနည်းငယ်သာ အသက်ရှင်ခဲ့သည်။ ၁၅၄၁ ခုနှစ်တွင် ဂျီနီဗာကောလိပ်က ဂျီနီဗာကို ၎င်း၏ ရောမဩဇာလွှမ်းမိုးမှု အောက်သို့ သိမ်းပိုက်ရန် ကြိုးပမ်း နေသော RC Cardinal Sadoleto အား တုံ့ပြန်ဖြေကြားရန် ရီဖောင်းမား (ပြုပြင်ပြောင်း

လဲရေးသမား) ကို ပြန်လည် ဖိတ်ခေါ် ခဲ့သည်။ ကယ်လ်ဗင်သည် အလွန်ကောင်းမွန်သော အယူအဆ ကွဲလွဲမှုနှင့် သက်ဆိုင်သော တုံ့ပြန်ချက်ကို ရေးသားခဲ့ပြီး ဤဘုရားသခင်ကို ကိုယ်ကွယ်ဂုဏ် ပြုသောမြို့၌ ရောမအသင်းတော်၏ ဆိုးရွားသော ချုပ်ကိုင်မှုကို ပိတ်ပစ်ခဲ့သည်။ ကယ်လ်ဗင် နှင့်အတူ ဖာရဲလ် နှင့် နောက်ပိုင်းတွင် ၎င်း၏ဆက်ခံသူ သီအိုဒေါ့ဘောဇာ တို့ကို ဂျီနီဗာကောလိပ် စတင်ခြင်းနှင့် အသင်းလူကြီးများနှင့် သင်းထောက်များ ရွေးချယ်ခန့်အပ်ခြင်းဖြင့် မြို့တော်ကို ပြန်လည်ပြုပြင် ပြောင်းလဲရန် ဘုရားသခင်အသုံးပြုခဲ့ပြီး၊ စကော့တလန်နိုင်ငံမှ ရီဖေးမ်းမား (ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးသမား) ဂျွန်နောက်ဂ်စ် အပါအဝင် ပြည်တွင်း ပြည်ပရှိ ရီဖေးမ်းပါစွတာများကို လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးခဲ့ကြသည်။ သုံးပါးတစ်ဆူဖြစ်ခြင်းနှင့် ခရစ် တော်၏ဘုရားဖြစ်ခြင်းကို ငြင်းဆို သောကြောင့် မိစ္ဆာဒိဌိသမား ဆာဗီတားစ်ကို ဂျီနီဗာတွင် သစ်တိုင်၌မီးရှို့သတ်ဖြတ်ခံရသည့် အငြင်းပွား မှုတွင် ကယ်လ်ဗင်ကို ပါဝင်ပတ်သက်သူတစ်ဦးအဖြစ် ဆွဲထည့်ခံရပေမည်။ ကယ်လ်ဗင် သည် ၎င်းကို အစပြုသူမဟုတ်သော်လည်း အခြားနည်းဖြင့် အကြံ ဉာဏ်ပေးရန် ကြိုးစားခဲ့သည်။ သို့သော် အကျိုးမရှိခဲ့ပေ။ နောက်ပိုင်းတွင် ကယ်လ်ဗင်၌ အပြစ်မရှိပဲ နိုင်ငံတော်က သူ၏ မှားယွင်း သော ယုံကြည်ချက်ကြောင့် ကွပ်မျက်ခြင်း၏ တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ အကျိုးဆက် များကို ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည်။ ဘုရားသခင်သည် ရာစုနှစ်များတစ်လျှောက် ရီဖေးမ်းကို ထောက်ခံအားပေးသော လူထုအတွက် ကြွယ် ဝသော အမွေအနှစ်တစ်ခု ဖြစ်စေမည့် စာအုပ်များ၊ အနက်ဖွင့်ကျမ်းများနှင့် သီဩလော်ဂျီဆိုင်ရာ ဓမ္မဆောင်းပါးများစွာကို ရေးသားရန် သူ၏ခွန်အားကြီး သောကလောင်တံကို အသုံးပြုခဲ့ပေသည်။

ဘုရားသခင်၏ ဘုန်းတော်ဂုဏ်ကျက်သရေ

ဘုရားသခင်၏ ဘုန်းတော်အပေါ်မှာ တည်လျက်ရှိသော ကယ်လ်ဗင်၏ အရေးကြီးသော နိယာမများ နှင့် ကျင့်ထုံးများကို ဂျေ အိုင် ပက်ကာ သတိပြုမိခဲ့ပြီး သူရေးသားခဲ့သည်မှာ(၁၀၀)-

ထို့နောက် ပက်ကာသည် ကယ်လ်ဗင်အယူဝါဒ၏ လေးရာစုကျော် ဖိနှိပ်မှုအောက်တွင် ကျရောက်နေခဲ့သော အထူးထူးအပြားပြားသော ယဉ်ကျေးမှုနှင့် အယူဝါဒဆိုင်ရာ ဆင်တူမှု များကို အသေးစိတ်ရှင်းပြသည်။ ၁၅၆၄ နှင့် ၁၉၆၄ ခုနှစ်များအကြား ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ တူညီမှု နှင့်ပတ်သက်၍ ကိုးကားဖော်ပြခဲ့သည်- (၁) ကမ္ဘာ့နိုင်ငံရေးမငြိမ်သက်မှု၊ (၂) ခရစ် ယာန် ယဉ်ကျေးမှုကို သိက္ခာချခြင်း၊ နှင့် (၃) ကျယ်ပြန့်သော ဘာသာရေး ရှုပ်ထွေးမှုနှင့် လျစ် လျူရှုမှုများ။ ထို့အပြင်၊ ဤဘာသာရေး ရှုပ်ထွေးမှုများသည် ပက်ကာ၏အမြင်တွင်

ဤကြီးမား သော သီဩလော်ဂျီဆိုင်ရာ ပြဿနာကြီး သုံးရပ်အပေါ်၌ အာရုံစိုက်သည်- (၁) သမ္မာကျမ်း စာဆိုင်ရာ အခွင့်အာဏာ၊ (၂) ကျေးဇူးတော်နှင့် ကယ်တင်ခြင်း၊ (၃) အသင်းတော် စည်းလုံး ညီညွတ်မှု။

ကယ်လ်ဗင်၏ ခရစ်ယာန်ဖြစ်ခြင်း၏ အဓိကကျသောအပိုင်းတွင် ရူပါရုံတစ်ခုနှင့် ပြင်းပြ သောစိတ် တစ်ခု ရှိသည်။ ရူပါရုံသည် ပလ္လင်တော်ပေါ် ရှိ ဘုရားသခင်၊ ခန့်ညား ထည်ဝါစွာ စိုးစံသော ဘုရားသခင်နှင့် ဆိုင်ပေသည်။ ကယ်လ်ဗင်သည် “ကြီးကျယ်ခန့်ညားခြင်း” နှင့် “ဘုန်းတော် ဂုဏ်ကျက်သရေ” ဟူသော စကားလုံးများကို မကြာခဏ သုံးလေ့ရှိသည်။ ဘုရားသခင်၏ ကြီးမြတ်မှုကို မကြာခဏ ချဲ့ထွင်ရေးသားလေ့ရှိသည်။ ပြင်းပြသော စိတ်သည် ရူပါရုံနှင့် ဆက်စပ်နေပါသည်။ ၎င်းသည် ကယ်လ်ဗင်ဝါဒ၏ ဆောင်ပုဒ်- soli Deo gloria! (ဘုရား သခင်၏ ဘုန်းတော်အတွက်သာ) ဟူ၍ဖြစ်လာသော ဤစကားစုကြီးတွင် ဖော်ပြသည့် ပြင်းပြသောစိတ် ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် အနန္တတန်ခိုးနှင့်ပြည့်စုံသော ဖန်ဆင်းရှင်နှင့် ရွေးနှုတ် တော်မူသော အရှင်၊ အရာခပ်သိမ်း၏ အရင်းမြစ်၊ တည်ရှိနေ ခြင်း၊နှင့် အဆုံးသတ်ခြင်း ဖြစ်တော်မူသော ထိုအရှင်သည်သာလျှင် ချီးမွမ်းခြင်းနှင့် ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ခြင်းတို့ကို ခံထိုက် ကြောင်း အောက်မေ့နေခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ကယ်လ်ဗင်အယူဝါဒကိုလိုက်နာသောအတွေးအခေါ် တစ်ခုလုံး၏ အခြေခံအကြောင်းရင်း အောက်၌ တည်ရှိနေသောအရာမှာ- ဘုရားသခင်၏ ရူပါရုံနှင့် သူ၏ ကြီးကျယ်ခန့်ညား ခြင်းပင် ဖြစ်သည်.... ကယ်လ်ဗင်အယူဝါဒကိုလိုက်နာသူသည် ဘုရားသခင်ကို မြင်တွေ့ ပြီးသူဖြစ်ပြီး သူ၏ ဘုန်းတော်ကို မြင်ဖူးပြီးသောသူသည် တစ်ဖက်တွင် ဘုရားသခင် ရှေ့တော်၌ မတ်တပ် ရပ်ရန် ဖန်းဆင်းခံ တစ်ဦးအနေဖြင့်၎င်း၊ ထိုထက်မက အပြစ်သား တစ်ဦးအနေ ဖြင့် ၎င်း၊ မိမိကိုယ်ကိုယ် မထိုက်တန်ကြောင်း ခံစားချက်ဖြင့် ပြည့်ဝနေသည်။ မည်သို့ပင် ဖြစ်စေကာမူ အခြားတစ်ဖက်တွင် ဤဘုရားသခင်သည် အပြစ်သားများကို လက်ခံသော ဘုရားဖြစ်သည် ဟူ၍ အံ့ဩဘွယ်ရာများနှင့် ပြည့်ဝနေသည်။ ဘုရားသခင်ကို အပြည့်အဝ ယုံကြည်သောသူ၊ သူ၏ စိတ်ကူး၊ ခံစားချက်၊ ဆန္ဒ အားလုံးတွင်၎င်း - သူ၏ အသက်တာ လှုပ်ရှားမှုများ၊ ဉာဏ်ရည်၊ ကိုယ်ကျင့်တရား၊ ဝိညာဉ်ရေး အလုံးစုံတွင်၎င်း၊ - သူ၏ တစ်ကိုယ်ရည်၊ လူမှုရေး၊ ဘာသာရေးဆက်သွယ်မှု အားလုံးတွင်၎င်း - ဘုရားသခင် သည် သူ့အတွက် ဘုရားသခင်ဖြစ် ရမည်ဟု စိတ်ဆုံးဖြတ်ထားသောသူ -- သည် ... .

ကိစ္စရပ်၏ အလွန်လိုအပ်ချက်အရ၊ ကယ်လ်ဗင်ဝါဒကိုလိုက်နာသူတစ်ဦး ဖြစ်ပေသည်။

သမ္မာကျမ်းစာ၏ အယူဝါဒဆိုင်ရာအဘော်များကို ရှင်းပြချက်

ကယ်လ်ဗင်သည် (ဗျာဒိတ်ကျမ်းမှလွဲ၍) ကျမ်းစာစောင်အားလုံးနီးပါးနှင့် အမျိုးမျိုးသော သီသြလော် ဂျီ ဆိုင်ရာအဘော်များကို မှတ်ချက်ပေးခဲ့ပြီး၊ ယနေ့ ပရိုတက်စတင့်အလုပ်ကျင့်ဝတ်ကို လွှမ်းမိုးသော သမ္မာကျမ်းစာအရ ကျွန်ုပ်တို့အား ထိရောက်စွာခေါ်ခြင်း၏ သဘောသဘာနှင့် ခရစ်ယာန်တစ်ဦး၏ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း ကို ဟောပြောခဲ့သည်။ ကျွန်တော်တို့အတွက် ဒေးဗစ်ဟောလ် ရေးမှတ်ထားသည်မှာ(၂၈) -

ထွက်မြောက်ရာကျမ်း ၂၀ တွင် ဖော်ပြသော စတုတ္ထမြောက် ပညတ်တော်၌ ကယ်လ်ဗင်၏ အနက်ဖွင့်ကျမ်းတွင် အလုပ်၏ဂုဏ်သိက္ခာရှိခြင်းကိုလည်း အလေးပေး ဖော်ပြထားသည်။ ဘုရားသခင် သည် လူတို့အား သတ္တမနေ့၌ အနားယူရန် ပညတ်တော်မူသည်အတိုင်း၊ အခြားသောနေ့ ခြောက်ရက်ပတ်လုံးတွင် အလုပ်လုပ်ကြရန် သူတို့အား သခင်ဘုရား မျှော်လင့်တော်မူ၏။ ဘုရားသခင်၏ ပုံသဏ္ဍာန်နှင့် အညီ ဖန်ဆင်းထားသော လူသား အားလုံးအတွက် အလုပ်သည် အရေးကြီးပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကယ်လ်ဗင် ၏ အလိုအရ၊ ခေါ်ခြင်းနှင့်ဆိုင်သော အရာအားလုံး သည် အရေးကြီးပါသည်။ ကယ်လ်ဗင်၏ အလုပ်နှင့် အနားယူခြင်းဆိုင်ရာ အယူဝါဒသည် တွင်ကျယ်စွာ ခေတ်စားလာခဲ့သည်။

ကျွန်ုပ်တို့သည် စားသည်ဖြစ်စေ၊ သောက်သည်ဖြစ်စေ ဘုရားသခင်၏ဘုန်းတော်ကို ထောက်၍ လုပ်ဆောင်ကြရန် ဟု ဓမ္မသစ်ကျမ်းတွင် ဖော်ပြသော ရှင်ပေါလုကို ကယ်လ်ဗင် သဘောတူ သည်။ ထို့ကြောင့် မဟာ ပို့စ်-ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး တေးရေးဆရာကြီး ဂျန် ဆီဘားစ်တိန်း ဘားချီ သည် သူ၏ မူရင်းတေးသင်္ကေတတိုင်းကို နာမည်အစ အက္ခရာအတိုကောက် "SDG" ဖြင့် လက်မှတ်ရေးထိုး ခဲ့သည်။ ထိုစာလုံးများသည် လက်တင်စကား soli deo Gloria ("ဘုရားသခင်တစ်ပါးတည်းသာလျှင် ဘုန်းကြီးတော်မူစေသတည်း") ကို ကိုယ်စားပြုသည်။ ထိုစန္ဒယားဆရာက ကယ်လ်ဗင်အယူဝါဒ၏ လက္ခဏာကို သိပြီး ၎င်းကို သူ၏လက်ရာတွင် အသုံးပြုခဲ့သည်။ သမိုင်းတစ်လျှောက် အကောင်းဆုံး ခရစ်ယာန်အချို့သည် ခရစ်တော်၏ သခင်ဖြစ်ခြင်းကို သူတို့၏ ကိုယ်ပိုင်အလုပ်များတွင် ကျင့်သုံးကြပြီး ဘုရားသခင်ဘုန်းတော် အတွက် နယ်ပယ်အသီးသီးတွင် ခေါင်းဆောင်များအဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ကြသည်။ ရဲမ်းဘရန့် (အနုပညာ)၊ မိလ်တွန်(ကဗျာ)၊ အာလ်ထူးဆီးစ် (နိုင်ငံရေးသီအိုရီ)၊ ဂရိုတီးယပ်စ် (နိုင်ငံတကာ ဥပဒေ)၊ အဒမ်စမစ် (ဘောဂဗေဒ) နှင့် အခြားသောပုဂ္ဂိုလ်များစွာတို့သည် ကယ်လ်ဗင်နစ် စတစ် ကမ္ဘာ့အမြင်မှ လုပ်ဆောင်နေချိန်တွင် သူတို့၏ ဘုရားခေါ်ခြင်းအမှုများကို ပို၍တိကျ အောင်လုပ်ခဲ့ကြသည်မှာ မတော်တဆတော့

မဟုတ်ခဲ့ပါ။ ကယ်လ်ဗင်၏ အတွေးသည် ဘဝ၏ ဘဝရဲ့ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း မှုပေါင်းများစွာမှာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် တိုးတက်မှုကို ဖော် ထုတ် နိုင်ပုံရသည်။

ဩဝါဒ Institutes များတွင် ကယ်လ်ဗင်၏ သီဩလော်ဂျီဆိုင်ရာစာတမ်း (Treatise)

ရောဘတ်ရေးမောင့်သည် ဩဝါဒ Institutes များကို မှန်ကန်စွာ ဤကဲ့သို့ ဖော်ပြသည် (102-107)။

- 1) သမ္မာကျမ်းစာအပေါ် အလေးအနက်ထားခြင်းနှင့် ကာကွယ်ခြင်းသည် ဘုရားသခင်နှင့်ဆိုင်သော စစ်မှန်သောအသိပညာအားလုံး၏အခြေခံဖြစ်သည် (၁.၁၃.၂၁)။
- 2) သားတော်နှင့် ဝိညာဉ်တော်၏ အယူဝါဒသည် သုံးပါးတစ်ဆူဘုရားဖြစ်ခြင်း၏ နက်နဲသော အတွင်း၌ autotheotic (သူတို့ကိုယ်ကို ဘုရားသခင်) ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် အချို့၏ အဆိုများနှင့် ဆန့်ကျင်နေသည်။ သူတို့က သားတော်နှင့် ဝိညာဉ်တော်သည် ခမည်းတော်ထံမှ သူတို့၏ဘုရားသခင်အနှစ်သာရကို ရယူကြသည်ဟု သူတို့အိုင်အမာ ဆိုသည်။ ဤဆင်းသက်လာ ခြင်းမှာ ခမည်းတော်၏ ထာဝရသားတော်ကို ဖွားမြင်ခြင်း၏ အဆက်မပြတ်လုပ်ဆောင်မှုများအားဖြင့် ဖြစ်သည်။ ဝိညာဉ်တော်သည် ခမည်းတော်၏ ထာဝရလုပ်ဆောင်ခြင်းအားဖြင့်လည်းဖြစ်သည် (၁.၁၃.၁၉-၂၅)။ ကယ်လ်ဗင်က ၎င်းကို “မိုက်မဲသူ” ဟု ထင်မြင်ခဲ့သည် (1.13.29)။
- 3) ဓမ္မဟောင်းနှင့် ဓမ္မသစ် ကယ်တင်ခြင်း (၂.၉-၁၀၁) အကြား ဆက်နွယ်မှုအပေါ် ၎င်း၏ အလေးထားမှုမှာ ပဋိညာဉ်နှင့်ဆိုင်သော ဓမ္မပညာ၏ ဟောပြောမှု အရင်းအမြစ် ဖြစ်လာခြင်း ဖြစ်သည်။
- 4) ခရစ်တော်၏ လုပ်ငန်းကို ပရောဖက်၊ ယဇ်ပုရောဟိတ်နှင့် ရှင်ဘုရင်တို့၏ ရာထူးသုံးပိုင်း အောက်တွင် ဆောင်ရွက်ခြင်း (၂.၁၅-၁၇)။
- 5) သန့်ရှင်းသောဝိညာဉ်တော်၏ လုပ်ဆောင်မှုအယူဝါဒကို အထူးသဖြင့် တတိယစာအုပ်တွင် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေခြင်းသည် အမှန်ပင်ဖြစ်သည် - ၎င်း၏ အကြီးမားဆုံးသော သီဩလော်ဂျီ ဆိုင်ရာ ပံ့ပိုးမှုများထဲမှ တစ်ခုဖြစ်သည်။

- 6) ယုံကြည်ခြင်းတစ်ခုတည်းအားဖြင့် ဖြောင့်မတ်ခြင်းအတွက် ပရိုတက်စတင့်အယူဝါဒ၏ ထောက်ခံအားပေးမှုကြောင့် ကယ်လ်ဗင်သည် ဤအယူဝါဒကို "ဘာသာတရား ကူးပြောင်းသည့် အဓိကတံခါးပတ္တ"၊ "ဘာသာတရားကိုင်းရှိုင်းမှုအားလုံး၏ ပေါင်းစု" နှင့် ရောမအသင်းတော်နှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအကြား "ပထမနှင့် စိတ်ထက်သန်ဆုံး အငြင်းပွားမှုဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာ" အဖြစ် ကြေညာခဲ့သည်။
- 7) ၎င်း၏ကြိုတင်ခွဲခွဲခွဲမှတ်သားခြင်းအယူဝါဒ - ကြိုတင်ခွဲခွဲခွဲမှတ်သားခြင်း၊ အပြစ်နှင့် ကျေးဇူးတရားအပေါ် ဩဂတ်စတင်သွန်သင်ချက်ကို ပြန်လည်ပြုပြင်ခြင်းသာဖြစ်သည်။ သို့မဟုတ် ပို၍တိကျစေရန်၊ ဘုရားသခင်အလိုတော်သည် အရာခပ်သိမ်း၏ အဓိကအကြောင်း တရားဖြစ်ပြီး အကောင်းနှင့်အဆိုး နှစ်မျိုးစလုံး၏ မူလအကြောင်းတရားဖြစ်သည်။ (၃.၂၁.၂၄).
- 8) အပြစ်ရှိသော သူတော်စင်၏ ဆုံးမပဲ့ပြင်မှုသည် အသင်းတော်၏ အမှုတော်ဆောင်များ လက်၌ တည်ရှိပြီး တရားသူကြီးလက်၌ မရှိကြောင်း ၎င်း၏ အခိုင်အမာပြောဆိုချက် (၄.၁၂)။ ဤတောင်းဆိုမှုသည် နောက်ဆုံးတွင် အသင်းတော်အား နိုင်ငံတော်မှ လွတ်မြောက်စေပြီး အသင်းတော်မှ နိုင်ငံတော်ကို လွတ်မြောက်စေခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် သူ၏ထူးခြားသော အသင်းတော်စည်းကမ်းဆိုင်ရာ အစီအစဉ်ဖြင့် "ကယ်လ်ဗင်သည် ပရိုတက်စတင့် အသင်းတော် ဖန်တီးသူထက် သာလွန်သည်" ဟူ၍ ဖြစ်သည်။
- 9) အရပ်ဘက်အစိုးရအပေါ် ၎င်း၏အဓိကဆက်ဆံမှု (၄.၂၀) သည် ဘုရားသခင်ထံမှနေရာ ဖြစ်စေပြီး အသင်းတော်နှင့်ပြည်နယ်အတွက် နေရာလွတ်ဖြစ်စေပြီး အချင်းချင်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သော ဆက်ဆံရေးတွင် ရပ်တည်ကာ နှစ်ဦးစလုံး နာခံမှုခံထိုက်သည်။ ကယ်လ်ဗင်သည် နိုင်ငံတော်တွင် အမြင့်မြတ်ဆုံးဧကရာဇ်အတွက် သို့မဟုတ် ခရစ်ယာန်ဘုန်းတော်ကြီးများ၏ ကြီးစိုးမှုအတွက် မည်သည့်နေရာမျှ မပေးထားပါ။ ယင်းအစား သူသည် အုပ်စိုးသူနှင့် အုပ်ချုပ်မှုကြား "အပြန်အလှန် တာဝန်ဝတ္တရား" ဟူသော အယူအဆအတွက် ငြင်းခုံပြီး၊ ပြည်သူများ၏ နည်းပါးသော တရားသူကြီးများ၏ တာဝန်နှင့် ခေါ်ခြင်းကို နယ်ချဲ့အာဏာရှင်ကို နိုင်ငံရေးအရ ခုခံတွန်းလှန်ခြင်း လုပ်ဆောင်သည်။
- 10) "ခရစ်ယာန်အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း" ဟုခေါ်ဝေါ်သည့် တီထွင်ဖန်တီးမှုဆိုင်ရာ ပံ့ပိုးကူညီမှုနှင့် "ပရိုတက်စတင့်အလုပ်ကျင့်ဝတ်" တို့ကို စောင့်ထိန်းသော (၁) အလုပ်သမားသည် မိမိ၏အလုပ်နှင့် လုပ်အားကို ဘုရားသခင်၏ခေါ်ခြင်းအဖြစ် မြင်သင့်သည်၊ (၂) တရားမျှတ

သော အလုပ်သမားသည် မိမိကိုယ်တိုင်၌ မရှိဘဲ၊ (၃) ထို့ကြောင့် အနိမ့်ဆုံးအလုပ်သမား ပင်လျှင် သိက္ခာရှိရှိ ခေါ်ခြင်းခံရသည်။

11) ၎င်း၏ ယေဘုယျအားဖြင့် ခရစ်ယာန်ဘာသာ၏ အလုံးစုံသော သီဩလော်ဂျီဆိုင်ရာ သရုပ်ဖော်ခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းမှာ- (၁) ဘုရားရှိသည်ဟုယုံကြည်သူ သည် ၎င်း၏ ကိုယ်ပိုင် အဖြစ်၊ (၂) ၎င်း၏ အယူအဆ အမြင့်တွင် ဘာသာရေးအဖြစ်၊ (၃) ၎င်း၏ အသန့်ရှင်းဆုံးနှင့် အတည်ငြိမ်ဆုံး ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှုတွင် ဧဝံဂေလိပြန့်ပွားရေးနှင့်ဆိုင်သောဝါဒအနေ ဖြင့် ဖြစ်သည်။

ဤအရာတို့သည် အသင်းတော်၏ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းပြုခြင်းနှင့် တာဝန်ယူလုပ်ဆောင်ခြင်း နှစ်ခုစလုံးတွင် ခရစ်ယာန်များအတွက် သင့်လျော်သောလမ်းညွှန်ချက်ကို ပေးခဲ့သည်။

ကျေးဇူးတော်၏အယူဝါဒများ - ယနေ့ထိတိုင် ရှင်သန်နေသော သမ္မာကျမ်းလာ ကယ်လ်ဗင်ဝါဒ

ယနေ့ ဩဝါဒများ (Institutes) အပြင် ဂျွန်ကယ်လ်ဗင်အားဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့အပေါ် အမွေဆက်ခံ စေသော ကြွယ်ဝသော အမွေအနှစ်များစွာ ရှိသည်။ ၎င်းတို့ထဲမှ တစ်ခုမှာ ကယ်လ်ဗင်၏ ကြီးကြပ်မှု အောက် တွင် ၁၅၆၀ ခုနှစ်တွင် ရေးသားထားသော မှတ်စုများပါသည့် ဂျီနီဗာကျမ်းစာ ထုတ်ဝေမှု ဖြစ်သည်။ ဂျာမန်ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးသမား မာတင်လူသာမှလွဲ၍ ဂျွန်ကယ်လ်ဗင် ထက်သာ၍ ယနေ့ ပရိုတက်စတင့်အသင်းတော်များ၏ ဓမ္မပညာ သီဩလော်ဂျီအပေါ် ပို၍ကြီးကြီးမားမား အကျိုးသက် ရောက်မှုပြုသူ မည်သူမျှ မရှိခဲ့ပေ။ ကယ်လ်ဗင်၏ အသင်းတော်၏ ဖွဲ့စည်းပုံနှင့် စည်းကမ်းအပေါ် နား လည်မှု၊ ပုံမှန်ဥပသံဝတ်ပြုကိုးကွယ်ခြင်းစည်းမျဉ်းစည်းကမ်း၊ ကြိုတင်ခွဲ ခန့်မှတ် သားခြင်း အယူဝါဒ၊ ဘုရားသခင်၏ အချုပ်အခြာအာဏာ၊ စက်ကရာမင့်ပွဲတော် မင်္ဂလာ နှစ်ပါး ရှိခြင်းကို နားလည်မှု (Needham, *2000 years of Christ Power* တွင်ကြည့်ပါ) အထူးသဖြင့် ပွဲတော်မင်္ဂလာ ညစာစား ပွဲတွင် ခရစ်တော်၏ ဝိညာဉ်ရေးရာဖြင့် ပါရှိခြင်း၊ ဘုရားသခင် ၏ စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ အသင်းတော်နှင့် နိုင်ငံတော်ကြား ဆက်ဆံရေး၊ ပဋိညာဉ်ဆိုင်ရာ သီဩလော်ဂျီ နှင့် အခြားသော အဓိက သီဩလော်ဂျီဆိုင်ရာအဘော် များစွာတို့သည် ယနေ့ခေတ်အခါနှင့် ဆက်နွယ် နေဆဲပင်ဖြစ် သည်။ မြင်သာထင်သာရှိသည့်ပုံစံဖြင့်၊ ဘယ်လ်ဂျစ် ဝန်ခံချက်၊ ဝက်စ်မင်းစတာ ယုံကြည်ချက်ဝန်ခံ ချက်နှင့် ဟိုက်ဒေးလ်ဘားဂ် ဝန်ခံချက် အစရှိသော သမိုင်းဝင် ရီဖောင်း ယုံကြည်ချက်များ နှင့် ဝန်ခံချက် များ သည် ကယ်လ်ဗင်၏ အရေးအသားများနှင့်

သွန်သင်ချက်များမှ လှုံ့ဆော်မှုကို ထုတ်နှုတ် ထားပါသည်။ မက်ဖက်ထရိတ် က ကယ်လ်ဗင်ဝါဒကို အနောက်တိုင်းရှိ ဧဝံဂေလိတရား၊ ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် နိုင်ငံရေးအင်အားစု ဖြစ်သည်ဟု ပြောဆိုပါသည် (McFetridge, *Calvinism in History*, 7395 ကိုကြည့်ပါ)။ John Calvin ၏ မရေမတွက်နိုင်သော သမ္မာကျမ်းစာအနက်ဖွင့်ကျမ်း အတွဲများကို အကျဉ်းချုံးရန် မဖြစ်နိုင်သော်လည်း၊ ကယ်လ်ဗင်၏ အကောင်းမွန်ဆုံးသွန်သင်ချက်များ၊ ၁၅၃၆ တွင် သူ၏ *Magnum Opus* တွင် ထုတ်ဖော်လိုက်သော "The Institution of Christian Religion" နှင့် နာမည်ကျော်ကြားမှုတို့မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်ပါသည်။ ၁၆၁၈ - ၁၉ ခုနှစ်တွင် ကျင်းပသော Synod of Dort အစည်းအဝေးတွင် ဒတ်ချ်လူမျိုးဓမ္မပညာရှင်များက "ကယ်လ်ဗင်ဝါဒ၏ အချက် ငါးချက်" ဟူ၍ဖော်ပြခဲ့သည့် "TULIP" ကို မေ့ထား၍မရနိုင်ပါ။ ၎င်းတို့မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

Total depravity of Man (လူသား၏အကြွင်းမဲ့ပျက်စီးခြင်း)- ထိုလူ၏ သဘောသဘာဝသည် အခြေခံအားဖြင့် ဆိုးယုတ်သည်။ အခြေခံအားဖြင့် ကောင်းသည်မဟုတ်။ ဘုရားသခင်၏ တိုက်ရိုက် သြဇာလွှမ်းမိုးမှုမှလွဲ၍ လူသားသည် ဘုရားသခင်ကို၎င်း သူ၏ အလိုတော်ကို မည်သည့် အခါမျှ အမှန်တကယ် ရှာဖွေမည်မဟုတ်။ အထိန်းကွပ်မဲ့ ကိုယ်လိုရာ လွင့်လိမ့်မည်။

Unconditional Election (ခြွင်းချက်မရှိ ရွေးကောက်ခြင်း) - ဘုရားသခင်သည် အချုပ်အခြာ အာဏာတော်ဖြင့် သူ၏သားသမီးများကို အချိန်ကာလ မစတင်မီကတည်းကပင် ရွေးချယ် သည် သို့မဟုတ် ရွေးကောက်တော်မူသည်။ ဘုရားသခင်သည် "လူတို့ မည်သို့ဆုံးဖြတ်မည်ကို သိမြင်ရန် အချိန်၏စင်္ကြံများကိုငုံကြည့်" သည်မဟုတ်ပေ။ ယင်းအစား ထိုသူတို့အား ဘုရားသခင်သည် သူ့ကို ဦးစွာ ရှာဖွေစေသည်။

Limited Atonement (အကန့်အသတ်ရှိအပြစ်ဖြေခြင်း) - ခရစ်တော်၏ အသေခံခြင်းနှင့် ရှင်ပြန်ထ မြောက်ခြင်းသည် ဘုရားသခင်၏ ရွေးချယ်ခံရသော သားသမီးများအတွက်သာ အပြစ်များအတွက် အစားထိုးပေးချေခြင်းနှင့် အထူးပေးဆပ်ခြင်းတစ်ခု ဖြစ်ပြီး၊ ကမ္ဘာတစ်ခုလုံးကို ကယ်တင်နိုင်ရန်မှာ ဖြစ်နိုင်ချေရှိသော်ငြားလည်း ၎င်းသည် သူ၏အချုပ်အခြာ ပုံစံ သို့မဟုတ် ရည်ရွယ်ချက် မဟုတ်ပေ။

Irresistible Grace (ငြင်းဆန်၍မရနိုင်သောကျေးဇူးတော်) - ဘုရားသခင်သည် လူတစ်ဦးကို ခေါ် သောအခါ၊ သူ၏ခေါ်ခြင်းကို လုံးဝ လျစ်လျူရှု၍မရပါ။ သူသည် ကျိန်းသေ ကယ်တင်ခြင်း ခံရပြီး ဘုရားသခင်၏အလိုတော်ကို ထိရောက်စွာ တုံ့ပြန်လိမ့်မည်ဖြစ်သည်။

Perseverance of the Saints (သူတော်စင်များ၏ ဇွဲလုံ့လ) - "ကယ်တင်ခြင်း" ဆုံးရှုံးရန် မဖြစ်နိုင်ပေ။ တစ်ကြိမ်ကယ်တင်ခြင်းခံပြီးသည်နှင့် အာမခံပေးသူဘုရားသခင်အားဖြင့် အမြဲ တမ်း ကယ်တင်ခြင်းခံရ သူ ဖြစ်သည်။

ဂျွန်ကယ်လ်ဗင်၏နောက်ဆုံးနှစ်များ

ဘုရားသခင်၏ အစေခံသူတိုင်းမှာ တရားမျှတသော စုံစမ်းနှောင့်ယှက်ခြင်းများ၊ စမ်းသပ်မှုများ ရှိကြသည်။ သူ၏နောက်ပိုင်းနှစ်များတွင် ကယ်လ်ဗင်သည် အဖျားတက်ခြင်း၊ ပန်းနာရင်ကျပ်နှင့် ဂေါက်ရောဂါတို့ကို ခံစားခဲ့ရသည်။ ၁၅၆၄ ခုနှစ် အစောပိုင်းတွင် သူ၏ ဝေဒနာခံစားခြင်းသည် အလွန်ပြင်းထန် လာသဖြင့် သူ၏ဘဝသည် နီးကပ်လာနေပြီဖြစ်သည်ကို သူသိသည်။ ဖေဖော်ဝါရီ ၆ ရက် ၊ ၁၅၆၄ တွင် ဂျွန်ကယ်လ်ဗင်သည် သူ၏နောက်ဆုံးတရားဒေသနာကို ဟောကြားခဲ့သည်။ သူ၏ ရုံးတာဝန်များကို ကျေပွန်အောင် မထမ်းဆောင်နိုင်တော့သည့်အတွက် ထောက်ပံ့ကြေးလက်ခံရန် ငြင်းဆိုခဲ့သည်။ သို့သော် သူ၏ဆင်းရဲဒုက္ခများကြားတွင်၊ သူ၏ဇွဲနှင့် ခွန်အားများက သူ့ကို စဉ်ဆက် မပြတ် သိမ်းပိုက်နိုင်စေခဲ့သည်။ သူကပြောခဲ့သည်မှာ- "သခင်ကြွလာတဲ့အခါ ငါ့ကိုဘာမှမလုပ်ဘဲ နေနိုင်မလား။"ဖြစ်သည်။ သူ၏ နောက်ဆုံးနှစ်များတွင် သူသည် ဆုတောင်းခြင်း၌ အချိန်များစွာ ကုန်ဆုံး ခဲ့ပြီး သူ၏သစ္စာရှိ မိတ်ဆွေနှင့် ဆက်ခံသူ သီအိုဒေါ့ဘောဇာ ၏ ရင်ခွင်ထဲတွင် ၁၅၆၄ ခုနှစ် မေလ ၂၇ ရက် ညနေခင်းအချိန်မှာ သူ့အသက် ၅၅ နှစ်မှာ ငြိမ်သက်စွာ ဘုန်းတော်ဝင်စားခဲ့သည်။ နောက်တစ်နေ့တွင် သူတောင်းဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း သာမန်သင်္ချိုင်းတွင် ခန်း နား ထည်ဝါမှုမရှိဘဲ မြှုပ်နှံခံ ခဲ့ရသည်။ သူသေဆုံးပြီးနောက် သီအိုဒေါ့ဘောဇာသည် the Life of Calvin (ကယ်လ်ဗင်၏ ဘဝ အကြောင်း) ကို ရေးသားခဲ့ပြီး ကယ်လ်ဗင်၏ ယောဂ္ဂုမှတ်စာ အနက်ဖွင့် ကျမ်း ကို နောက်ပိုင်းတွင် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ကယ်လ်ဗင်၏ ထင်ရှားသော အောင်မြင်မှုများ

ကယ်လ်ဗင်သည် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအကြောင်းရင်းနှင့် ပတ်သက်၍ လူတို့ခမ္မတာထက်လွန်ကဲစွာ တာဝန်ထမ်းဆောင်မှုများကို လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့သည်။ ကယ်လ်ဗင်သည် အသစ်သော လှုံ့ဆော်မှုနှင့် တွန်းအားများကို ဖြည့်ဆည်းပေးခဲ့လေပြီ။ ၎င်း၏ ပရိုတက်စတင့်ယုံကြည်ခြင်းသည် ရီဖောင်း အသိုင်း ပိုင်းတွင် ၁၆ ရာစု၏ ကြီးကျယ်သော အောင်မြင်မှုဇာတ်လမ်းများထဲမှ တစ်ခု ဖြစ်လာ

ခဲ့သည်။ ကယ်လ်ဗင်၏ အောင်မြင်မှုများကို အောက်ပါအတိုင်း ကျွန်ုပ်တို့ အကျဉ်းချုံးနိုင်သည် (edited from Needham, *2000 Years of Christ Power*, 2004, p234-235)။

- 1) သူသည် ရီဖောင်းအသင်းတော်များကို အင်စတီကျုများတွင် ရှင်းလင်း၊ နက်နဲပြီး ခိုင်မာသော ဓမ္မပညာဖြင့် ထောက်ပံ့ပေးသည်။ သူ၏ ထူးကဲသောအသိပညာဖြင့် ကနဦးအသင်းတော် ဖခင်ကြီး များအကြောင်း ပုံသွင်းခဲ့ပြီး၊ သူ၏ ထူးချွန်ပြောင်မြောက်သော လုပ်ဆောင်မှုဖြင့် သမ္မာကျမ်းစာ အသေးစိတ် ရှင်းလင်းတင်ပြချက်များကို သူ၏အနက်ဖွင့်ကျမ်းများတွင် ပံ့ပိုး ပေးခဲ့သည်။
- 2) သူသည် ရီဖောင်းလှုပ်ရှားမှုအပေါ် အသင်းတော်အုပ်ချုပ်မှုပုံစံကို ဖရက်စံဘီတေးရီးယန်း အယူဝါဒ၌ ပေးခဲ့သည်။ ၎င်းဖရက်စံဘီတေးရီးယန်းအယူဝါဒသည် သာမန်လူများကို စုရုံးပေး ပြီး ရီဖောင်းယုံကြည်သူများအား နိုင်ငံတော်မှဆန့်ကျင်၊ နှိပ်စက်ညှဉ်းပမ်း သော်လည်း အ သက်ရှင်လွတ် မြောက်ရန်၊ စုစည်းရန်နှင့် ရှင်သန်ကြီးထွားရန် တတ်နိုင် ခဲ့သည်။
- 3) သူသည် ရီဖောင်းယုံကြည်ချက်ကို ရုပ်လုံးဖော်ပေးသော၊ အသက်ရှင်နေထိုင်ခဲ့သော - ဂျီနီဗာမြို့ - ကို ကမ္ဘာကိုပြသခဲ့သည်။ ကယ်လ်ဗင်ကိုယ်တိုင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲခဲ့သည့်အတိုင်း ဂျီနီဗာ၏ စံနမူနာမှ ကူးစက်နိုင်စွမ်းက ၎င်းတို့၏ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန် အခြားသူများကို လှုံ့ဆော်ပေးခဲ့သည်။
- 4) သူသည် နိုင်ငံနယ်နိမိတ်များ ကျော်ဖြတ်ကာ ညီရင်းအစ်ကိုသဖွယ် ခံစားချက်နှင့်အတူ၊ ရီဖောင်းယုံကြည်ချက်ကို နိုင်ငံတကာလှုပ်ရှားမှု တစ်ခုအနေဖြင့် ပံ့ပိုးပေးခဲ့သည်။ ဂျီနီဗာ မှနေ၍ ကယ်လ်ဗင်သည် ဥရောပတစ်ခွင်ရှိ ရီဖောင်းခေါင်းဆောင်များနှင့် ကျယ်ပြော လှသော စာပေအဆက် အသွယ်ကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းထားရှိပြီး၊ အကြံပေးခြင်း၊ အားပေးခြင်း၊ တိုက်တွန်းခြင်း၊ ဆုံးမခြင်းများ လုပ်ခဲ့သည်။ ဂျီနီဗာသည် ဘုရားသခင်၏ နှုတ်ကပတ် တော်ပြင်ဆင်မှုကို ဦးတည်စေသည့် အားကြီးသော နိုင်ငံတကာပြုပြင် ပြောင်းလဲရေး အ ကြောင်းရင်း၏ အရေးကြီးသော ဗဟိုချက်ဖြစ်လာခဲ့သည် ။
- 5) သူသည် ရီဖောင်းယုံကြည်ချက်ကို ၁၆ ရာစု၏ မဟာပရိတက်စတင့် “သာသနာပြု” လှုပ်ရှား မှုသို့ လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ ဂျီနီဗာသည် ရီဖောင်းပါစွတာများ၊ တရားဟောဆရာများ၊ ဓမ္မပညာ ရှင်များနှင့် သာသနာပြုများအတွက် နိုင်ငံတကာလေ့ကျင့်ရေးစင်တာ တစ်ခု ဖြစ်လာခဲ့သည်။

၁၅၅၉ ခုနှစ်တွင် ကယ်လ်ဗက် မှတည်ထောင်ခဲ့သော ဂျီနီဗန် အကယ်ဒမီ Genevan Academy သည် ဆာလံကျမ်း-ဘာသာပြန်ဆရာ သီအိုဒေါ့ဘယ်ဇာ (ထူးချွန်သောဓမ္မပညာရှင် တစ်ဦး လည်းဖြစ်သူ) မှ ဦးဆောင်ကာ ဥရောပတစ်ဝှမ်းမှ ကျောင်းသားများ ကို ဆွဲဆောင်ခဲ့သည်။ အကယ်ဒမီသည် ကျောင်းသား ၁၆၂ ဦးဖြင့် စတင်ခဲ့သည်။ ခြောက်နှစ်အတွင်းတွင် အရေအတွက်သည် ၁၆၀၀ သို့ တစ်ဟုန်ထိုး မြင့်တက် လာခဲ့သည်။ ဥပဒေနှင့် ဆေးပညာဆိုင်ရာ သင်တန်းများကိုလည်း ပေးခဲ့သော်လည်း အကယ်ဒမီ၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ ဓမ္မအမှုအတွက် အမျိုးသားများကို ပြင်ဆင်ရန်ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် အခြားနိုင်ငံများတွင် ယုံကြည်ခြင်း ကို ဖြန့်ကြက်ရန် ရီဖောင်းယုံကြည်သူများ တိုးပွားလာသော စစ်တပ်ကို စေလွှတ်ခြင်း - အထူးသဖြင့် ပြင်သစ်နိုင်ငံ၊ ကယ်လ်ဗင်၏ ဇာတိမြေ၊ သူ၏နှလုံးသားမှာ အမြဲရှိနေသောနေရပ် ပင်ဖြစ်သည်။

နိဂုံး

ဘုရားသခင်ကို ကြောက်ရွံ့သော ဤပညာရှိကို ကမ္ဘာကြီးကို ပြောင်းလဲစေရန် ယေဟောဝါဘုရားသခင် ကြီးမားစွာအသုံးပြုခဲ့သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သူသည် လိုလိုလားလား၊ လုံ့လဝီရိယ၊ စွန့်လွှတ်အနစ်နာခံသော၊ မကြောက်မရွံ့သော၊ သခင်၏အသုံးတော်ခံရန် အသင့်ဖြစ်နေသော ကြောင့် ဖြစ်သည်။ ကလေးမရှိခြင်းသည် ဝိညာဉ်ရေးအရ အသီးမရှိခြင်းကို မဆိုလိုကြောင်း၊ ကျွန်ုပ်တို့၏ အသက်တာအတွက် ဘုရားသခင်နှင့် သူ၏ ထောက်ပံ့မှု သည် ကျွန်ုပ်တို့အတွက် အကောင်းဆုံးဖြစ်ကြောင်း ကယ်လ်ဗင်သည် ကျွန်ုပ်တို့အား သက်သေပြခဲ့သည်။ ကယ်လ်ဗင်သည် ကြီးမားသော ပါရမီရှင်ဖြစ်ပြီး သူ၏သခင်အတွက် ဝိညာဉ်ရေးနှင့် ခန္ဓာပိုင်းအရ သူ့ဘဝ လောင်ကျွမ်းသွားအောင် ဆက်ကပ်ခြင်းကို ငြင်းမရနိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့တစ်ဦးစီသည် ကျွန်ုပ်တို့အား ဘုရားသခင် ပေးတော်မူသော အစွမ်းအစများအတိုင်း ဆက်ကပ်လုပ်ဆောင်ရန် အချိန်ပြည့်သည်အထိ ကြိုးစားအား ထုတ်ရမည် ဖြစ်သည်။ အကြောင်းမှာ ထိုထက်မက ဘဝတွင် ရှင်လန်းမှုနှင့် ရည်ရွယ်ချက်များ မရှိတော့ပေ။ သူ၏ မောပန်းနွမ်းနယ်သော စိတ်ဓာတ်နှင့် ဘုရားရေးရာစက်မှုလုပ်ငန်းဖြင့် ယနေ့ ရီဖောင်းအသင်းတော်များအတွက် ကြွယ်ဝသော ဝိညာဉ်ရေးအမွေကို ချန်ထားခဲ့သည်။ တူညီသော စိတ်ဓာတ်ဖြင့် ဘုရားသခင်၏ ရွေးနှုတ်တော်မူသောသူတိုင်း သူကြွလာသည်အထိ သိမ်းပိုက်နိုင်ပါစေ၊ သူ၏ အရည်အချင်းများ၊ အချိန်နှင့် ဘဏ္ဍာများနှင့်အတူ သစ္စာရှိရှိနေထိုင်ပြီး ခရစ်တော်၏ အကျိုး အတွက် သူ၏ကမ္ဘာမြေကြီးဆိုင်ရာ ယာယီအသက်တာကို အပြည့်အဝနေထိုင်ပါ။ ကယ်လ်ဗင်သည် သူ၏ဆောင်ပုဒ်အတိုင်း "ကျွန်ုပ်နှလုံးသားကိုပေးလှူပါ၏။ အိုအဖဘုရား၊

မဆိုင်းမတွေပဲလျှက် စိတ်ရင်း မှန်ဖြင့် ပူဇော်ပါ၏" ဟူသော ဆောင်ပုဒ်ဖြင့် သူ့ဘဝတစ်လျှောက် လုံးတွင် သေချာပေါက် ပြခဲ့ပြီဖြစ်သည်။

Rev. Dr Jack Sin
Sovereign Hope Bible-Presbyterian Church
Singapore

ဘာသာပြန် - *Mr. Benjamin Chui*

Bibliography

Robert Raymond, *John Calvin, His Life and Influence*, Rossshire, Christian Focus Publications, 2008.

John T McNeil, *The History and Character of Calvinism*, London, Oxford University Press, 1967.

Williston Walker, *John Calvin, Revolutionary, Theologian, Pastor*, Christian Focus, 2005

David Hall, *The Legacy of John Calvin*, PR Publishing, 2008

Willam Bouwsma, *John Calvin, A 16th Century Portrait*, Oxford Press, 1988

Peter Masters, *The Life of Calvin, Sword and Trowel*, 1998

Chapel Library, *Calvin on Prayer from the Institutes of the Christian Religion*, n.d.

McFetridge, *Calvinism in History*, Still Waters Revival Books, 1989

<http://www.greatsite.com/timeline-english-bible-history/john-calvin>